

**Teater-biblioteket. N:o 4, En
orolig natt : lustspel i en akt :
svenskt ori...**

Sv Saml Vitt Sv Dram Saml

TEATER-BIBLIOTEKET. N:o 4.

En Orolig Natt

LUSTSPEL I EN AKT.

AF

ISIDOR LUNDSTRÖM.

SVENSKT ORIGINAL.

PERSONER:

3 Herrar. 1 Dam.

Pris 15 Cents.

CHICAGO.
And. L. Löfströms Förlag.

n. a.

P E R S O N E R :

PATRON ANDERSON.

AMANDA, hans dotter.

THEODOR VON PHLABBEN, ung tjänsteman.

ANTON, Anderssons betjänt.

(Händelsen passerar i Stockholm.)

(Scenen: Ett rum hos Andersson. Fönster i fonden, dörrar åt höger och vänster. Bredvid vänstra dörren ett större skåp. Åt högra avant-scenen en soffa och där framför ett bord med skrifmateriel, ett brinnande ljus m. m. Vid ridåns uppgång sitter Theodor i soffan och soffer.)

FÖRSTA SCENEN.

ANTON (från högra dörren.)

ANTON. Ja, min själ, där sitter han kvar i patrons förmakssoffa och soffer, alldeles som vore han hemma hos sig. Hvad vill han egentligen? Tala med patron sa' han. Det var kanske dumt att släppa in honom, då patron var borta... men inte kan man väl be en bättre mansperson i hög hatt och glacéhandskar, och som till på köpet ger en fattig syndare ettan krisch, att stå utanför på gatan och vänta. För resten trodde jag att patron snart skulle vara tillbaka, efter han hade fröken med sig... men nu är klockan half tolf... och får gubben se en främmande i huset vid den tiden på natten, så kör han bort mig. Han skulle tvärt ta för afgjordt, att det är en myntsamlare... en tocken där som han själf... och en myntsamlare är så godt som en half tjuf, brukar han säga. Nej... det kan inte hjälpas... jag får lof att väcka honom och be honom gå sin väg. (Ropar.) Herrn! Herrn! (Det ringer.) För sent. Där ha vi gubben.

ANDRA SCENEN.

THEODOR. ANTON.

THEODOR (yrvaken). Hva! Hva nu då? (Lugnare.) Ah, det är du... Är din herre hemkommen ännu? (Det ringer åter.)

ANTON. Han är i antågande... det är han, som låter så där klockan half tolf på nattkulan.

THEODOR. Half tolf? Är du galen, människa? Släpp ut mig!

ANTON. Men patron...? Herrn ville ju tala vid honom?

THEODOR. Jag! Det är ett misstag... det ä' puder... Jag ville bara hvila mig litet.

ANTON. Herre Gud! Han är galen! (Det ringer åter.) Jag får lof att öppna.

THEODOR. Stanna, såvida lifvet är dig kärt! Här har du en krona. Du får en till, om du släpper ut mig så att ingen ser det. Gå nu och öppna.

ANTON. Jag kilar. Herre Gud, en sådan händelse! (*Går till höger.*)

TREDJE SCENEN.

THEODOR (*ensam.*)

THEODOR. Fördömda händelse, oblidla öde! Stackars Theodor, du måtte vara född under planeten markattan... allt går på tok för dig. Ja... herrskapet skall själf få höra hur det förhåller sig. Jag får på balen hos min chef se en ung flicka... en ängel med guldgula kinder och rödt hår... nej... röda kinder och guldgula lockar... Jag blir naturligtvis kär, kär som en adertonårig kadett... Jag bjuder upp henne, och under valsen hviskar jag i hennes förtjusande lilla öra: Min fröken, ni är charmant! Hon tiger... Jag fortsätter: Mitt namn är Theodor von Phlabben, 28 år och anställd vid telegrafan, där jag har 1200 kronor om året för att jag gör nattjänst. Räntorna på mitt eget lilla kapital göra två tusen... således summa 3,200 om året. Där har ni min historia... och så slutade den valsen. Men jag lät inte afskräcka mig, jag... jag satte mig bredvid henne och fortfor: Jag älskar er, min fröken. Vill ni ta Theodor von Phlabben med hans 3,200 om året och hans hjärta, värdt minst lika mycket, summa 6,400... så... här har ni honom nu. Hon rodnar! Hon är bara 17 år. Sjutton år... den ålder, som jag finner mest förtjusande hos unga flickor. Hon svarar bara två ord: "Fråga pappa." Jag rusar upp, slår ihop händerna och ropar: Er pappa, min fröken! Hvar är gubben, att jag må omfamna honom och säga: herr... herr... Hvad heter er pappa, min fröken? "Andersson, min herre." Charmant! Andersson, gamle Andersson... jag älskar er dotter, er... er... Hvad är ert namn, min fröken? "Amanda, min herre." Amanda! Ja, det är ju klart det... jag älskar er dotter, er Amanda... "Inte så fort, min herre", säger hon, "sök upp pappa hemma hos honom själf, hos oss." Ack, jag är den sällaste telegrafist på denna sidan ekvatorn! Hon älskar mig! Med denna tanke i hufvudet, i hjärtat... i hela kroppen, rusar jag hem... går och lägger mig, somnar in och drömmer, att jag friat till gubben Andersson och fått ja. Ändtligen vaknar jag... jag rusar upp för att gå till herr Andersson... då erinrar jag mig att jag glömt bort att efterfråga hans adress, och Amanda har glömt att säga mig den. Jag skaffar mig en adresskalender, börjar leta på A... Ab... Ac... An... där har jag det... Men, herre Gud! Det är inte en, inte två, inte tre och fyra Anders söner... det är 50... 60... 70 stycken... 17 spalter med bara Andersson. Hvilken är Amandas far? Det står ingenting om det i kalendern. Jag blir förtviflad... jag tar en åkardroska och besöker herrar Andersson i tur... efter som de stå i kalendern... Till hvarenda en säger jag: Förlåt mig, herr Andersson, har ni en dotter, som heter Amanda? Somliga ha, andra ha inte. Emellertid... till hvarenda en som har en Amanda, säger jag: Min herre, jag har äran anhålla om er dotters hand. Gubben går ut, hämtar in sin dotter, men hvilken Amanda! Den ena halt, den andra skelögd... aldrig min Amanda. Jag framstammar en ursäkt och rusar på porten. Så har det nu gått hos 49 Anders söner. Ändtligen kommer jag hit upp på

söder, sedan jag åkt upp en fjärdedel af min årslön. I en snusbod i närheten får jag veta, att nummer 50 är den rätta, är min Andersson. Döm om min glädje. Jag ringer på, och man öppnar, men herr Andersson är borta... betjänten vill inte släppa in mig... En krona mjukar emellertid upp hans hjärta... jag får inträda. Herr Andersson och fröken Amanda skola snart komma tillbaka. Jag slår mig ned här i soffan för att vänta på dem... det dröjer något... Jag är trött och jag somnar in... Jag vaknar först när det ringer... och klockan är half tolf... Det är för galet! Jag får lof att smyga mig bort och komma igen i morgon... Ah! Det kommer någon... Det är gubben... Jag hörde tydligt en röst, som sa: god natt med dig, mitt barn... Det var pappa, och barnet, det är Amanda det... det är klart, det... Hon bor där nere på nedra bottnen, hon, och gubben här uppe... Fördömde Lasse, som lurat mig! Han kommer hit... Jag får lof att gömma mig, men hvar! Ah, där är ett skåp! (*Springer in och drar igen dörren.*) Sauvis!

FJÄRDE SCENEN.

ANDERSSON. ANTON (*från höger. Anton tränger sig först in, i det han knuffar undan Andersson.*)

ANTON (*ser sig omkring*). Han är borta.

ANDERSSON. Hvad går åt dig, Anton? Du klämde min axel i dörren.

ANTON. Ursäktat, patron... men jag ville bara se åt, att jag hade tändt ljus här inne, så att patron inte skulle stöta sig i mörkret.

ANDERSSON. Dumheter! hör på, du... det har väl ingen sökt mig i kväll?

ANTON. Sökt... Ne...e...ej!

ANDERSSON. Nå, det var bra.

ANTON (*afsides*). Tänk om den där galningen kommer igen i morgon och skvallrar ur skolan, att han var här... (*Högt.*) Ja, det förstås... det var en herre, som frågte efter patron.

ANDERSSON. En tiggare, kan jag tro...

ANTON. Sällan, patron... en schangtil herre i hög hatt och glacéhandskar.

ANDERSSON. Nå, hvad ville han?

ANTON. Det sa' han inte.

ANDERSSON. Då var det en tiggare.

ANTON. Ah, inte! Kanske att det var en myntsamlare, en token där som patron.

ANDERSSON. Gud bevara oss väl! Du släppte väl inte in honom?

ANTON. Nej vasserra... patron är borta, sa' jag, och så stängde jag porten midt för näsan på'n. (*Afsides.*) Den som gjort det ändå!

ANDERSSON. Det var rätt gjort, min gosse... man kan aldrig vara för försiktig... Tag hit min nattrock... den hänger där inne i sängkammaren.

ANTON. I sängkammaren. (*Afsides.*) Tänk om han inte kommit ut... om han vore där inne... hu då! (*Högt.*) Jag tar med ljuset

patron, så att jag inte stöter omkull något där inne. (*Tar ljuset och går åt vänster.*)

ANDERSSON. Rätt så, min käre Anton... Försiktighet... I dag har du skäl att vara belåten med dig själf, bror Andersson... myntauktionen gick präktigt... lät mig se... inte mindre än 4 guldstycken och för ett rampris... om några år skall Anderssonska namnet stråla som en stjärna på numismatikens himmel. Härliga vetenskap!

THEODOR (*tittar ut ur skåpet*). Om jag skulle försöka kila undan i skumrasket...

ANDERSSON (*ropar*). Nå, Anton, hur går det?

ANTON (*inifrån*). Kommer strax, patron.

THEODOR (*afsides, som förut*). Ja, jag tror jag vågar kuppen... nej... där kommer han tillbaka med ljuset. (*Drar sig in igen.*)

ANTON (*med ljus och nattrock*). Här är jag, patron. (*Afsides.*) Han var inte där inne.

ANDERSSON (*tar af sig fracken*). Så hjälp mig på med nattrocken nu då.

ANTON (*under det han hjälper honom, afsides*). Hur hin har han kommit undan?

ANDERSSON. Hvad står du och mumlar efter?

ANTON. Jag?... Åh kors... jag stod bara och undrade på hvar patron har varit i kväll...

ANDERSSON. Jaså... Jag har varit på norr... på en myntauktion, du.

ANTON. Än fröken då?

ANDERSSON. Jag tog henne med mig, du.

ANTON. Åh! Inte kan det vara något nöje för en ung dam, inte...

ANDERSSON. Kan det inte? Hvarför inte det då? Om du hade någon bildning, min kära Anton, om du läste tidningarna... så skulle du veta, att kvinnan, enligt nyare vetenskapsmäns upptäckter, är en medlem af mänskligheten... en människa så till sägandes. Då en kvinna kan få bli doktor till och med, så måtte hon väl också ha rättighet att intressera sig för den högsta, den ädlaste af alla vetenskaper, numismatiken... vetenskapen om slantars historiska värde... hvasa?

ANTON. Ja, men om nu fröken Amanda inte begagnar sig af den där rättigheten... hur går det då?

ANDERSSON. Hon *skall* göra det, säger jag... hon gör det redan. I afton på auktionen somnade hon ingen enda gång, du.

ANTON. Hvad säger patron?

ANDERSSON. Rena sanningen... inte så mycket som en enda liten lur en gång. Också bjöd jag henne på en fin supé efteråt.

ANTON. På Rydberg?...

ANDERSSON. Nej... inte just det.

ANTON. Då vet jag, patron... på Le Nord?

ANDERSSON. Nej... hos en af mina vänner, du... en myntsamlare.

ANTON. Jaha, det faller sig alltid billigare.

ANDERSSON. Alldeles det ja. Vet du, Anton... jag har fått en god idé... en stor idé.

ANTON. Det är omöjligt, patron.

ANDERSSON. I stället för att testamentera min samling till staten, har jag beslutat att låta min dotter, min Amanda, ärfva den... På det sättet stannar den i släkten... och till den Anderssonska myntsamlingen skola en gång furstar och lärde vallfärda i procession, och...

ANTON. Men om fröken gifter sig då?...

ANDERSSON. Orm, sting inte mitt hjärta! Det gör hon aldrig.

ANTON. Hur vet patron det?

ANDERSSON. Håll mun! Det där begriper du inte... Min dotter har större vyer än en lumpen karl. Hon skall lefva för vetenskapen och för mig, sin gamle far... Jag skall inviga henne i mysterierna... lyckligtvis har jag tid på mig, jag är ung ännu...

ANTON. Ah ja, det förstås... 65 år är visserligen ingen ålder...

ANDERSSON. 64 och ett halft, du... aldrig ett fnask mer...

ANTON. Vackert så, patron... Om jag hade 64 år på nacken, skulle jag vara nöjd på detta lifvet.

ANDERSSON. Just därför att jag är så nöjd med det, har jag ingen lust att lämna det. Jag ser inte alls något skäl till att jag skall dö. Jag har en präktig mage, god sömn... med ett ord... jag har allt som behöfs för att lefva.

ANTON. Det är således patrons mening, att fröken aldrig skall få gifta sig?

ANDERSSON. Visst är det det. Hvad skall hon gifta sig för? Har hon inte i sin naturlige far också sitt naturliga sällskap? Hvad skall hon med en annan karl till, det skulle jag just vilja veta?

ANTON. Kors... att ha till man, vet jag.

ANDERSSON. Till man! Är du galen, människa! Hvad duger en man till? Hvad är hans uppgift? Jo, att ärfva mig, som inte känner honom, att förskingra mina konstskatter, som han inte förstår sig på... En man, aldrig!

ANTON. Men patron har ju själf varit gift... och...

ANDERSSON. Tig, onaturliga människa, och mana inte fram de döda. Det vet min dotter inte... Det kommer hon aldrig att tänka på.

ANTON. Jaså... Det var fasligt, att salig fru Andersson...

ANDERSSON. Vill du tiga, hör du! Gör mig inte galen. Min hustru är död, gud ske lof! Nej, för äktenskapets hydra skall jag veta att bevara min Amanda, mitt enda barn. Hon skall aldrig lära känna någon annan mansperson än mig... och vetenskapen. Vi tre ska föra ett lyckligt lif tillsammans, och när jag en gång i en mycket aflägsen framtid samlas till mina fäder, skall jag kunna säga till mig själf: du har fört ett lyckligt lif, fader Andersson... det är skada att det inte kan fortvara litet längre... Ack! tårarne komma mig alltid i ögonen, när jag tänker på min hädanfärd.

ANTON. Ja, det är mycket vackert, jag gråter också.

ANDERSSON. Verkligen? Redlige tjänare... tack för det ordet.

ANTON. Ja, jag menar, när jag tänker på att jag skall dö.

ANDERSSON. Hvad f—n rör det mig! Du måtte inte ha något hjärta, Anton... Du är som ett oskäligt djur. Uselt i sanning!

ANTON. Säg inte så, patron... det riktigt graverar mig, att patron skall tro, att jag är ett djur.

ANDERSSON. Se så, se så... det var inte så illa ment... (*Tar upp ett mynt ur västfickan.*) Ser du, min gosse, den här lilla tingesten... det är en så kallad "Quinarius", du... den bär prägeln H. S. och är urgammal, du.

ANTON. Nej, se en så'n liten rackare!

ANDERSSON. Känner du inte något inom dig, då du ser en sådan här liten oskyldig persedel?

ANTON. Jo, det gör jag allt, det, patron.

ANDERSSON. Ser man på bara! Till och med han, den obildade tjänaren! Nå, min gosse, hvad känner du då?

ANTON. Jag känner en grufflig lust att växla den.

ANDERSON (*ursinnig*). Usling! Var det det du kände? Ut på dörren med dig! Ut, säger jag, och låt mig slippa se din fördömda markattsfysionomi. (*Kör ut honom till höger.*)

ANTON (*i det han går*). God natt, patron!

FEMTE SCENEN.

ANDERSSON (*ensam*).

ANDERSSON. En sådan krass materialist... en sådan vandall! Men det är inte värdt att förarga sig... En man åt Amanda, sa' han... Jo, det vore fint, det... En man vill inte ha bara flickan, han... han vill ha schaber också... mödernet ja... men si det är just det, som pappa Andersson inte vill, det... Amandas moderne ligger i mynt, det... ja men gör det så... Dagligen kommer det nya slantar... Det är en präktig tid nu... auktioner hvarenda vecka... Bra att jag fick hem det där skåpet... I morgon dag skall det inredas för att ta emot nya gäster. Jaha, så förhåller det sig med den saken... God natt med dig nu, min hedersgubbe! (*Tar ljuset och går till vänster*).

SJÄTTE SCENEN.

THEODOR (*kommer ut ur skåpet med stöflarne i hand*).

THEODOR. Jaha... god natt, hedersgubbe, sof i ro. Du är mig just en snygg pappa, du... Jaså, din dotter skall inte få gifta sig för att du skall få behålla mödernet. Det förstås, det är en hemlighet, det där... ingen vet det mer än du... och jag. Men det är alltid en för mycket, det, pappa Andersson... Nå, nå, i morgon kommer åter en dag, sa' salig kung Valdemar i tiden... Men hvar ha vi nu dörren? Låt se... åt vänster, tror jag... Jag har tagit af mig stöflarne för hufsedens skull... God natt, svärfar. (*Närmar sig dörren, men stöter mot bordet och tappar ena stöfveln.*) Aj, för fan!

ANDERSSON (*inifrån*). Hvad är det? Är det du, Anton?

THEODOR (*sakta*). Nej, det är jag... in i skåpet igen. Fördömda skåp! Men stöfveln... hur skall jag få rätt på den? (*Ligger på knä på golvet och trefvar.*) Omöjligt!... här är ju mörkt som i en säck eller som i svärfar Anderssons samvete... O kärlek, kärlek! måste

jag då offra dig till och med min stöfvel! Skönt, där kommer gubben!
(*Gömmar sig åter i skåpet.*)

SJUNDE SCENEN.

ANDERSSON (*från vänster i nattrock och nattmössa, med ljuset i hand.*) THEODOR.

ANDERSON. Hvad är det? Anton, är det du? (*Ser sig omkring.*) Nej, här är ingen... skulle jag ha hört galet? Men jag tyckte så bestämdt, att jag hörde ett skott eller något dylikt... Det är märkvärdigt... men jag hörde väl ändå galet... (*Stöter till stöfveln med foten.*) Hvad! Hvad är det?

THEODOR (*tittar ut. För sig.*) Min stöfvel!

ANDERSSON. En stöfvel!... Hur har den kommit hit? Kan det vara min? (*Ser noga på den.*) Nej! Men hvars är den då?

THEODOR (*som förut*). Min, svärfar.

ANDERSSON (*far häftigt upp*). Hvasa? Hvad nu då? Jag tyckte någon sa' det är min... (*Ser sig omkring. Theodor har dragit sin in.*) Hu då! Det här börjar bli kusligt... Jag känner mig så underlig i kroppen. Spökar här, eller hvad är det?... Nej, jag får lof att ropa på Anton. (*Rusar till högra dörren och ropar.*) Anton! Anton! skynda dig!

THEODOR (*smyger sig osedd ur skåpet*). Här börjar osa katt. Sauve qui peut! (*In åt vänster.*)

ÅTTONDE SCENEN.

ANDERSON. AMANDA och ANTON (*från höger*).

AMANDA. Pappa, pappa! Hvad har händt? Är du sjuk?

ANDERSSON. Värre än så, mitt barn, värre än så.

ANTON. Är patron död då?

ANDERSSON. Skämta inte, Anton, i närvaro af din husbonde och osynliga andar.

AMANDA. Hvad säger pappa?

ANTON. Patron ser ut som om patron hade sett salig frun...

ANDERSSON. Hu då, så du talar! Nej, så rysligt var det inte, men det var fasligt ändå.

AMANDA. Du skrämmer mig, pappa... Hvad har händt? Du är alldeles likblek.

ANDERSSON (*högtidligt*). Är jag det? Det är möjligt. Jag har skäl att vara det. Se här (*sträcker fram handen med Theodors stöfvel*) och bäfva...

ANTON. Hvar har patron fått en så snygg stöfvel ifrån?

ANDERSSON (*som förut*). Ja, säg det... På ett gräsligt sätt.

AMANDA. Pappa då!

ANTON. Har patron knyckt den?

ANDERSON (*som förut*). Jag har hittat den.

AMANDA. Hittat den! Hvar då, pappa?

ANDERSSON. Här inne... alldeles nyss.

ANTON. Nå, passar den till galoscherna?

ANDERSSON. Jag har inte försökt, men ni ska' få höra... Bli bara inte rädda, barn... för det är rysligt...

AMANDA. Hu då, pappa!

ANDERSSON. Jag höll just på att somna in, när jag får höra ett fasligt buller här utanför... alldeles som ett skott eller något dylikt... Jag beväpnar mig... med mod och rusar ut... men finner ingenting... utom den här stöfveln, som ligger där på golvet... Nå... jag tror naturligtvis, att det är min, jag tar upp den, då jag i detsamma tycker mig höra en röst liksom ur ett grafhvalf, som säger: låt bli det där... eller något dylikt. Det var för rysligt... och det var då som jag ropade på er.

ANTON (*för sig*). Jag luktar sammanhanget. (*Högt*.) Det var en katt...

ANDERSSON. Dumheter! Det var någon som sköt eller något dylikt.

ANTON. Det var katten, som sköt rygg, patron.

ANDERSSON. Katten! För resten... hvar kom stöfveln ifrån?

ANTON. Vet jag det, jag? Kanske det var mästerkatten i stöfvarne.

ANDERSSON. Anton! Jag undanber mig alla kvickheter i detta högtidliga ögonblick.

AMANDA. Ska' ske, patron.

AMANDA. Tänk, pappa, om det vore en tjuf.

ANDERSSON. En tjuf, mitt barn... Hvar skulle den komma ifrån? Det är inte tjufvar, som gå genom lyckta dörrar... det är andar, luftiga väsenden...

ANTON. I stöflar...

ANDERSSON. Anton!

ANTON. Patron!

AMANDA (*häftigt*). Pappa!

AMANDA (*pekar åt skåpet*). Det där skåpet... Det kan vara någon gömd där.

ANTON (*sakta till Amanda*). Tyst, för all del, fröken... eljest är jag perdy!

AMANDA (*sakta till Anton*). Hvad menar du?

ANDERSSON. Hvad säger du? I skåpet! En förfärlig tanke!

ANTON. Ah! Inte är det någon i skåpet, inte. (*Sakta till Amanda*.) Han är bestämdt där.

AMANDA (*likaledes*). Han, hvilken han?

ANTON (*som förut*). Herrn i höga hatten, vet jag.

ANDERSSON. Jaha... hvarför inte? Du kan ha rätt, mitt barn. Skåpet är oinredt ännu. Det kan vara någon där. Öppna skåpet, Anton.

ANTON. Öppna... nehej, patron... Hvad som helst, men inte det... Det törs jag inte.

ANDERSSON. Kruka... Du sa' ju nyss, att ingen är där.

ANTON. Jaha... det vill jag våga patrons lif på.

ANDERSSON. Nå, så öppna då.

ANTON. Aldrig i lifvet, sa' jag.

ANDERSSON. Trilskas du, Anton? Nåväl, jag skall straffa dig med att öppna själf. (*Närmar sig skåpet.*)

AMANDA. Nej, pappa, låt bli det.

ANTON. Ja, låt bli det, patron!

ANDERSSON. Beslutsamhet höfves en man. Mod, Andersson! (*Slår upp skåpet.*)

ANTON (*sakta till Amanda*). Nu är jag kuppad.

ANDERSSON. Ingen där.

AMANDA. Ingen där!

ANTON. Ja, hvad var det jag sa'! (*För sig.*) Jag vill vara skapt som en nors, om jag begriper det här.

AMANDA. Nå, det var för väl, pappa. Jag var så rädd.

ANDERSSON. Rädd... Fy, mitt barn! Den, som har ett godt samvete, är aldrig rädd.

ANTON. Det var således ändå en katt.

ANDERSSON. Ja, det ser så ut, det. Man skall få se, att den kanaljen smugit sig in i sängkammaren... Jag får lof att ha ut den, eljest får jag inte en blund i mina ögon i natt. Tänd på det andra ljuset, Anton, så skall jag schasa ut den. (*Har under denna scen stoppat stöfveln i nattrocksfickan.*)

ANTON. Jaha, patron. (*Tänder det ljus, som hittills varit otändt, och lämnar honom det.*)

ANDERSSON. Skönt... nu ska' jag knipa den saten. (*Går med ljuset åt vänster.*)

NIONDE SCENEN.

ANTON. AMANDA.

AMANDA. Fort nu, Anton... Hvad ville du säga?

ANTON. Kors, jag trodde att han var kvar, herrn i höga hatten... men han måtte väl ha kommit undan, fast jag inte begriper hur.

AMANDA. Herrn i höga hatten... hvad var det för en?

ANTON. En som ville tala med patron, vet jag.

AMANDA (*lifligt*). Liten?

ANTON. Jaha.

AMANDA. Blond?

ANTON. Jaha, blond...

AMANDA. Elegant?

ANTON. Snygg.

AMANDA. Med lorgnnett?

ANTON. Träffadt... men hur vet fröken?

AMANDA. Det är han.

ANTON. Hvilken han?

AMANDA. Herrn i höga hatten, vet jag.

ANTON. Jaså... jaha... det är mycket riktigt.

AMANDA. Vet du hvad han ville?

ANTON. Han ville tala med patron, sa' han.

AMANDA. Han ville gifta sig, du.

ANTON. Hvad säger fröken! Jaha, när jag tänker efter, såg han allt bra ogift ut.

AMANDA. Han har alltså fått rätt på oss.
 ANTON. Mätte väl det, efter han var här... en schangtil karl var det för resten... Han gaf mig en krona och så en till... och så blef han skyldig mig ännu en.

AMANDA. Den skall du få på vår bröllopsdag.

ANTON. Tackar så mycket... men då lär jag få vänta... Patron tycks inte vara lifvad för något giftermål, han.

AMANDA. Ah, han skall nog ge med sig, när han får se min Theodor.

ANTON. Ja så... han heter Theodor?

AMANDA. Jag tycker hvad pappa ska' bli glad, när han kommer igen i morgon.

ANTON. Vi ska' tro det, lilla fröken, vi ska' tro det. (*Afsides.*) Stackare, hur kunde hon gå sta' och förgapa sig på en så'n där tosing!

AMANDA. Hvad säger du, Anton.

ANTON. Nikts, fröken, rakt nikts.

AMANDA. Men hvarför stannade han inte kvar och väntade på pappa?

ANTON. Ja, hvarför gjorde han inte det?... Det är just frågan, det.

TIONDE SCENEN.

ANDERSSON. ANTON. AMANDA.

ANDERSON (*från vänster*). Inte så mycket som en fluga en gång.

ANTON. Fick patron inte rätt på katten?

ANDERSSON. Nej, rakt omöjligt... Jag har snokat öfverallt... slagit med eldgaffeln under sängen och petat under bord och stolar... men ingen syntes till

AMANDA. Hvad tänker du göra nu då, pappa?

ANDERSSON. Jag går och lägger mig, mitt barn... och detsamma kunna ni göra med.

AMANDA. Törs du ligga ensam, pappa?

ANDERSSON. Törs! Hvad är det för ord, Amanda? Har du sett din far visa brist på mod?... Se så, gå nu och lägg dig, mitt barn. (*Kysser henne på pannan.*) Och du också, Anton... God natt med er båda två...

AMANDA. Sof godt, pappa... så att du vaknar vid ditt rosenrödade lynne i morgon... Vet du, jag har mina skäl att önskadig det.

ANDERSSON. Skäl... hvad är det för skäl? Låt höra.

AMANDA (*i det hon går åt höger*). Ja, gissa om du kan... God natt, farsgubben.

ANTON (*följer henne*). Jaha... god natt, patron.

ELFTE SCENEN.

THEODOR. ANDERSSON (*stänger dörren efter dem*).

ANDERSSON. Så där ja... nu vill jag se hvem som ska' störa min nattro. För säkerhets skull har jag laddat mina pistoler och lagt dem på nattduksbordet. Vid minsta knäpp så... piff! paff! smäller det.

(*Går åt vänster.*) Hå, hå, hvad det ska' smaka att ta sig en genomgående snarkare! (*I dörren möter han Theodor, som har en pistol i hand och endast en stöfvel på foten.*)

THEODOR (*med fruktansvärd röst*). Tillbaka... pappa Andersson!
ANDERSSON (*ryggar tillbaka*). Sadrak, Mesak och Abednego, en röfvere!

THEODOR. Ja, en röfvere, en bandit, som kommit ända från Spanien för att se dina dyrbara myntsamlingar och sedan...

ANDERSSON. Och sedan?

THEODOR. Se dig dö.

ANDERSSON (*tillintetgjord*). Dö!

THEODOR. Hvad har du i fickan? Svara!

ANDERSSON. En stöfvel.

THEODOR. Och hvem är ägare till denna stöfvel?

ANDERSSON. Jag, herr röfvere, jag.

THEODOR. Ljug inte, silfverhårige gamle... här ser du maken,

(*Visar sin fot.*)

ANDERSSON (*söker närma sig dörren*). Det är gräsligt!

THEODOR. Stilla, om lifvet är dig kärt! (*Riktat pistolen mot honom.*)

ANDERSSON. Ja, det är det visst, det. Tag bara bort det där förskräckliga vapnet... det kan brinna af.

THEODOR. Du är feg, du är en stackare, Andersson.

ANDERSSON (*afsides*). Han lägger redan bort titlarne... han kallar mig du.

THEODOR. Tag hit stöfveln!

ANDERSSON (*ger honom stöfveln*). Hjärtans gärna, herr bandit... Den är alldeles för liten för mig.

THEODOR. Ja, du har stora fötter, riktiga elefantfötter... och därmed punkt. (*Lägger pistolen på bordet och pådrager stöfveln.*)

ANDERSSON (*i förtviflad resignation*). Och därmed punkt.

THEODOR. Så där, nu ä' vi på klara fötter.

ANDERSSON. Gud ske lof för det då!

THEODOR (*återtar vapnet*). Och det bästa jag kunde göra vore att helt sonika skicka dig en kula genom skallen.

ANDERSSON (*störtar på knä*). Nåd, ädle röfvere! Förbarmande!

THEODOR (*brister ut i skratt*). Ha, ha, ha, superb, pappa Andersson! Bravo! Ah, det är för galet! Ha, ha, ha!

ANDERSSON (*stiger upp*). Ni skrattar, min herre... vågar jag tyda detta skratt till min fördel?

THEODOR. Ja... jag kan inte neka till, att det är åt er jag skrattar... Ha, ha!

ANDERSSON (*afsides*). Han tycks vara en munter ture. Han kallar mig inte mera du. Jag får lof att se ogenerad ut. (*Söker skratta hjärtligt.*) Ha, ha, ha!

THEODOR (*skrattar med full hals*). Ha, ha, ha!

ANDERSSON (*som förut*). Förfärliga belägenhet! Ha, ha, ha!

THEODOR. Jag tror ni skrattar, Andersson?

ANDERSSON (*afsides*). Hvad menar han? (*Högt.*) Ja, jag känner mig liksom litet uppglad.

THEODOR. Det bör ni inte göra... nej, det bör ni sannerligen inte.
ANDERSSON (*afsides*). Se så, för fan! (*Högt.*) Ni har rätt...
alldeles rätt. Hå, hå!

THEODOR. Suckar ni?

ANDERSSON. Ja...a...a... om det inte generar, så... visserligen...

THEODOR. Hör på, min herre... En suck är inte något godt tecken... Är ni trött på mitt sällskap... var så god, säg bara ifrån...

ANDERSSON. Visst inte, herr... Hur kan ni tro?... Tvärtom... en mycket angenäm bekantskap.

THEODOR. Ni är allt för artig. Ha, ha, ha!

ANDERSSON (*afsides*). Nu skrattar han igen. Hu, en sådan natt!

THEODOR. Nå... efter ni vill det, stannar jag väl kvar.

ANDERSON. Mycket förbunden. (*Afsides.*) Om jag bara kunde få hit polis!

THEODOR. Ni tillåter väl att jag tar en stol?... (*Tar en stol, sätter sig vid bordet.*) Var så god och sitt ner i soffan... (*Lägger pistolen på bordet.*) Vet ni, jag börjar riktigt hålla af er... vi skulle bestämdt trifvas bra tillsammans...

ANDERSSON (*afsides*). Han drifver med mig midt i natten...

THEODOR. Kors... hvarför betraktar ni den där pistolen så noga?... Jag kan försäkra er, den är laddad. (*Tar i den.*)

ANDERSSON. Låt bli, låt bli! Det måtte jag väl veta, efter jag har gjort det själf (*afsides*) i min oändliga dumhet...

THEODOR. Ja, det är sant... Men, apropos, ni har ju en liten oskyldig vurm, herr Andersson?

ANDERSSON (*afsides*). Hvad menar han?

THEODOR. Ni samlar mynt... inte sant?

ANDERSSON (*afsides*). Nu ä' vi där! (*Högt.*) Ack, min herre, ingenting att tala om... en obetydlighet af ringa värde.

THEODOR. Så mycket bättre... Det är således likgiltigt, om ni blir af med den?

ANDERSSON. Nej, för all del... ni missförstår mig alldeles... för mig har den visserligen ett högt värde... den är frukten af flera års besparingar, mödor, vakor... men i en annans hand skulle den inte vara värd många öre.

THEODOR. Såå... ni tror det.

ANDERSSON. Jag *vet* det... men, som sagdt, mig är min lilla samling kär... kär som mitt eget barn.

THEODOR (*lifligt*). Barn... ni har sådana, herr Andersson?

ANDERSSON. Ett enda... en dotter... Amanda.

THEODOR. Amanda... vackert namn. Förmodligen hette er salig hustru också Amanda.

ANDERSSON. Nej, min herre, det hette hon inte...

THEODOR. Vet ni hvad, herr Andersson, jag hade tänkt föreslå er något... eller rättare begära något af er.

ANDERSSON. Verkligen! Beklagligtvis äro mina tillgångar så inskränkta.

THEODOR. Se så, tala inte om det... Tvänne vetenskapsmän, som vi, tvänne myntsamlare...

ANDERSSON (*med fasa*). Myntsamlare... är ni myntsamlare!

THEODOR. Räck mig din hand, bror Andersson... Unna mig den glädjen att kunna säga till mina barn, när jag en gång får några: jag har tryckt händerna på Absalon Petter Andersson, den störste myntsamlare på andra sidan slussen.

ANDERSSON (*i förtviflan*). Han vet det!

THEODOR. Jag vet allt... Denna samling, hvilken ni kallar för en liten obetydlighet... ack, den är stor för mig... den skall komma att utgöra min lefnads stolthet... och för denna stolthet skall jag hafva er att tacka, herr Andersson...

ANDERSSON. Det är väl aldrig er mening, hvad ni nu säger...

THEODOR. Visst är det min mening... eller rättare... det var... Hör på... Ännu denna afton sa' jag till mig själf: Theodor von Phlabben... ja, jag heter så, ser ni... du skall göra gubben Andersson en visit...

ANDERSSON. Alltför artigt, herr... von... Phlabben.

THEODOR. Näväl... nu är jag här... Jag har utsatt mig för faran att bli skuren i bitar af er... Ni inser således, att jag har mina afsikter?

ANDERSSON. Ah, jag anar det värsta!

THEODOR (*afsides*). Det börjar göra mig ondt om gubben... (*Högt.*) Ja, jag tänkte visserligen föreslå er att af pur vänskap och som en gård af högaktning skänka mig er myntsamling... men...

ANDERSON (*häftigt*). Men!

THEODOR. När jag fick se hur lumpen ni såg ut, sa' jag till mig själf så här: Theodor, du är adelsman, det skulle vara dig ovärdigt att krossa en gammal borgares hjärta... låt Anderson, den gamla nattmössan, behålla sina slantar.

ANDERSSON (*rusar upp*). Hvad hör jag! Ni skulle vara nog ädelmodig, nog storsint...

THEODOR (*med rörelse*). Ja, så är det... Det är dumt, men det kan inte hjälpas... Jag är född med ett alldeles för känsligt hjärta... Det är min olycka.

ANDERSSON. Ädle stråtröfvere... hur ska' jag kunna tacka er? Ni återger mig lifvet... mer än lifvet.

THEODOR. Tala inte om sådana småsaker, herr Anderson.

ANDERSSON. Jo, jag skall tala... Neka mig inte den glädjen att tacka er...

THEODOR. Nå, gå på då! Jag kan inte neka er någonting... Det är något i ert utseende, i ert sätt, som påminner om min salig farmor. Ack, gumman kolade af för en tio, tolf år se'n.

ANDERSSON (*gråtande*). Hvilket hjärta! Och det hos en röfvere... Herr Theodor...

THEODOR. Kalla mig Theodor rätt och slätt...

ANDERSSON (*afsides*). Nå... får gå för det i ensamheten... men f-n måtte göra det när någon hör det. (*Högt.*) Theodor!

THEODOR. Absalon!

ANDERSSON. Får jag bjuda dig på något, Theodor? Jag skall ringa på betjänten.

THEODOR (*leker med pistolen*). Låt bli det, Absalon... kom ihåg att det är midt i natten.

- ANDERSON (*afsidet*). Han är mig för slug... han har pistolen...
 THEODOR. Du skall inte behöfva kalla på någon för att göra mig en tjänst... en verklig väntjänst... Vill du det?
 ANDERSON. Visst vill jag det. Och hvarmed kan jag tjäna dig?
 THEODOR. Gif mig din dotter.
 ANDERSON. Hvasa?
 THEODOR. Din Amanda.
 ANDERSSON. Hvad tänker du på, Theodor?
 THEODOR. På att gifta mig, Absalon.
 ANDERSSON. Men det är ju omöjligt.
 THEODOR. Omöjligt... hvarför det?
 ANDERSSON (*afsidet*). Svärfar åt en röfvere... nej, det är för galet! (*Högt.*) Inte kan jag väl tvinga min dotter att ta en person till man, som hon inte känner... Så långt sträcker sig ej den faderliga myndigheten...
 THEODOR. Låt det bli min sak. Alltsammans förfaller naturligtvis, om din dotter inte af egen böjelse räcker mig sin hand.
 ANDERSSON. Men det är ju orimligt, otänkbart...
 THEODOR. Det ges saker mellan himmel och jord, som den Anderssonska filosofien inte förmår utransaka... Pappa Absalon... gör mig det nöjet att ta en penna.
 ANDERSSON (*tar en penna från bordet*). Mycket gärna...
 THEODOR. Sätt er ned och skrif...
 ANDERSSON (*sätter sig i soffan att skrifva. Afsides*). Jag börjar tro, att han är litet småtokig... Jag vågar inte motsäga honom. (*Högt.*) Hvad ska' jag skrifva?
 THEODOR. Skrif: "Jag Absalon Petter Andersson"... Är det skrifvet?
 ANDERSSON. Det är skrifvet. (*Afsides.*) Hvad skall det här bli af?
 THEODOR. Fortsätt då: "gifver härmedelst min dotter Amanda till äkta maka åt herr Theodor von Phlabben, likväl under förbehåll, att ifrågavarande Amanda ej har något att mot detta giftermål invända." Ni ser, att jag minns vår öfverenskommelse. (*Går till bordet och tar papperet.*) Tack, svärfar.
 ANDERSSON. Ah, så långt ha vi inte kommit! Min dotter skall aldrig samtycka.
 THEODOR. Det är det vi få se! (*Aflossar pistolen i luften.*)
 ANDERSSON. Hvad gör ni?
 THEODOR. Var lugn, svärfar... jag märkte nog, att ni glömde lägga in någon kula...
 ANDERSSON. Förbannelse! Och jag, som...
 THEODOR. Någon kommer... hör ni?
 ANDERSSON. Det är min dotter... Gud ske lof!
 THEODOR. Er dotter, ja... kom ihåg, det är hon som väljer.
 ANDERSSON (*afsidet*). Lyckligtvis är hon inte galen.
 THEODOR. Öppna, svärfar.
 ANDERSSON (*arg*). Svärfar! Jag är det inte ännu. (*Afsides.*) Om inte dotter min tar honom, skall hin ta honom. (*Går och öppnar högra dörren.*)

TOLFTE SCENEN.

DE FÖRRA. ANTON och AMANDA inträda.

AMANDA. Min far... hvad har händt?

ANDERSSON. Ingenting, mitt barn, ingenting. (*Pekar på Theodor.*) Ser du den där herrn?

AMANDA. Han!

ANTON. Stollen!

THEODOR (*afsides*). Hon måtte väl inte betänka sig.

ANDERSSON. Nå ja, mitt barn... jag har blifvit tvungen... eller rättare... jag har lofvat att göra dig en fråga, en högst löjlig fråga... den är också bara pro forma.

AMANDA. Hvad då, pappa?

ANDERSSON (*skratlande*). Ja... a... a... det är för löjligt... men jag har lofvat den här herrn att fråga dig, om du...

AMANDA. Om jag?...

ANDERSSON (*som förut*). Om du vill gifta dig med honom.

AMANDA. Hör jag rätt?

ANDERSSON (*sakta till Theodor*). Där hör ni nu. Ge mig igen papperet. (*Högt.*) Ja, du hörde verkligen rätt. Ha, ha, ha!

AMANDA. Ja, pappa, det vill jag visst, det.

THEODOR (*sakta till Andersson*). Hvad var det ja' sa'. (*Högt.*) Ack, min fröken! Om ni visste...

ANDERSSON. Är du tokig? Tar du honom, tjufven?

THEODOR (*tyst till Andersson*). Tyst för all del, svärfar... Ni vill väl inte, att hela Stockholm skall tala om hur ni fått er måg...

ANDERSSON (*ursinnig*). Det rör mig inte! Jag skall demaskera er, jag skall...

THEODOR (*som förut*). Ni skall slippa betala ut mödernet...

ANDERSSON. Hvasa? Hur vet ni?...

THEODOR. Jag var ju i skåpet, svärfar...

ANDERSSON. Omöjligt... jag såg själf efter...

THEODOR. Ja, då ja... då låg jag i er säng, svärfar...

ANDERSSON. I sängen... Jag sökte bara under, jag. Jag är lurad.

THEODOR. Låt bara bli att tala om det, så gör det ingenting.

ANDERSSON (*afsides*). Att jag ska' vara tvungen! (*Till Theodor.*) Ni lofvar således att låta mödernet...

THEODOR. Stå inne, ja... till er död, svärfar... det lofvar jag.

ANDERSSON (*afsides*). Åh, jag skall hämnas... jag skall lefva i evighet... det skall jag... (*Till Amanda.*) Hör på, min flicka, är du riktigt säker på att du vill ha den där karlen till man?

AMANDA. Ja, pappa, det är jag.

ANDERSSON. Nå, så håll till godo då. Hin må begripa kvinnfolken. (*Till Anton.*) Begriper du det här, Anton?

ANTON. Obetydligt, patron.

(*Ridån faller.*)

TEATERBIBLIOTEKET

innehåller en samling af små teaterstycken, lämpliga för sällskapsteatrar etc. Priset är 15 cents per exemplar, 2 ex. för 25 cents och 10 ex. för \$1.00.

Samlingen kommer att fortsättas.

1. Min Hustru eller En natt i Falkenberg.
2. Karl Sabelträff och hans Rivaler.
3. En Cigarr.
4. En Orolig Natt.
5. En Brottslig Betjänt.
6. En Dag under Smekmånaden.
7. En Svartsjuk Tok.
8. Kärleken i Regnväder.
9. Tre Förälskade Poliskonstaplar.
10. Mamsell Sundblad vill gifta sig.
11. Värmländingarna.
12. Anderson, Petterson och Lundström.

Kunna erhållas hos de flesta svenska bokhandlare eller också direkt från förläggaren:

AND. L. LOFSTROM, 3252 N. Clark st., Chicago, Ill.

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

